



Buletin informativ al Congresului Autorităților Locale din Moldova // e-newsletter | nr. 3 (2023)

**VIORIEL FURDUI VA DEȚINE O FUNCȚIE IMPORTANTĂ ÎN CADRUL UNEI INSTITUȚII A CONSILIULUI
EUROPEI**



Directorul executiv al CALM a fost ales în calitate de vicepreședinte al Comitetului de Monitorizare al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European (CALRCE). Comitetul de monitorizare este una din cele mai importante structuri ai Consiliului European care veghează situația democrației și autonomiei locale din Europa. Directorul executiv al CALM a obținut cele mai multe voturi, 40% dintre voturile membrilor Comitetului de Monitorizare. 35% au votat pentru reprezentanta din Danemarca și 25% din voturi a obținut reprezentantul autorităților publice locale din Ungaria.

[Vezi mai mult >>>](#)

VIOREL FURDUI: „SISTEMUL APL ȘI REFORMELE ÎN AJUN DE ALEGERI: UN PAS ÎNAINTE, UNUL ÎNAPOI ȘI DOI PE LOC – DANSUL INCERTITUDINII ȘI AȘTEPTĂRILOR CONTINUĂ!”



La 5 octombrie a început campania electorală pentru toți cei care își propun să devină primari sau consilieri locali. În cadrul unui interviu cu directorul executiv al CALM, Viorel Furdui, aflăm despre realitățile din administrația publică locală, despre ce au promis autoritățile centrale proeuropene, ce s-a realizat și ce restanțe trebuie înlăturate pentru a avea un sistem de administrație locală corespunzător standardelor și opțiunii noastre de integrare europeană.

Așteptările de la o guvernare proeuropeană au fost foarte mari...

Viorel Furdui: Așteptările din partea administrației publice locale, a specialiștilor în domeniul APL, inclusiv din partea CALM, care reprezintă majoritatea absolută a autorităților locale, într-adevăr, au fost mari. O dată cu venirea la cârma țării a unui partid proeuropean, au existat și încă mai există așteptări ca lucrurile să se schimbe spre bine. Respectiv, aceste așteptări erau alimentate de experiența anterioară a acestei forțe politice care, cu adevărat, a fost în opoziție și întotdeauna s-a manifestat ca promotoare a valorilor democratice și europene, unele dintre acestea fiind democrația locală, autonomia locală și descentralizarea. Plus la aceasta, în Parlament au ajuns mai mulți primari care au o experiență bogată și au activat în cadrul CALM-ului, respectiv au devenit parte a Parlamentului R. Moldova, ceea ce, la fel, a alimentat o mare speranță că lucrurile se vor mișca destul de repede și în direcția corectă. În afară de aceasta, atunci când a intrat în alegeri, acest partid a venit cu un program în care un subiect distinct a avut ca tematică descentralizarea și consolidarea autonomiei locale, dezvoltarea localităților etc. Toate aceste elemente au insuflat o mare speranță că lucrurile se vor schimba spre bine.

[Vezi mai mult >>>](#)

EMISIUNEA AUDIO „LA ÎNĂLȚIME CU CALM” // UNIȚI PENTRU PACE ȘI SOLIDARITATE CU UCRAINA!



Fotbalul, prietenia, solidaritatea, compasiunea, colaborarea, puterea și curajul au reunit la începutul lunii octombrie circa 100 de primari din România, Cehia, Slovacia, Ucraina și Republica Moldova. Campionatul de fotbal între aleșii locali cu genericul „Uniți pentru pace și solidaritate cu Ucraina” s-a desfășurat în Republica Moldova, la inițiativa Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), cu suportul Asociației Comunelor din România (ACoR) și a Federației de Fotbal din R. Moldova. Despre această experiență inedită a aleșilor locali aflăm în cadrul emisiunii „La înălțime cu CALM”. Protagonistii ediției sunt directorul executiv al CALM, Viorel Furdui; primarul comunei Pomârla, județul Botoșani, România, Dumitru Chelariu; viceprimarul orașului Gnivani, regiunea Vinița, Ucraina, Vitalii Mazur; primarul comunei Apold, județul Mureș, România, Gabi Mureșan; primarul comunei Gârbovi, Județul Ialomița, România, Vasile Popa; primarul comunei Crișcior, Hunedoara, România, Ovidiu Furdui; primarul ceh Tomas Pinter și reprezentanții Slovaciei Mario Beblavy și Miroslav Bilek.

[Emisiunea poate fi audiată la următorul aici >>>](#)



În perioada 25 septembrie – 22 octombrie 2023 pe E-Platforma pentru Guvernarea Locală a CALM (www.e-platforma.calm.md) s-a desfășurat cursul online “Achizițiile publice la nivel local. Aspecte introductive și repere practice”, organizat de Congresul Autorităților Locale din Moldova, cu suportul Proiectului de implicare civică în guvernarea locală MĂ IMPLIC.

E-Platforma pentru Guvernarea Locală le-a oferit participanților la curs diverse metode de predare/instruire:

1. Patru sesiuni video a câte 2 ore;
2. Suportul de curs, disponibil în varianta pdf, care poate fi descărcat;
3. Suportul de curs interactiv, care poate fi vizualizat pe E-platformă;
4. Prezentări în Power Point;
5. Bibliografie recomandată, care poate fi descărcată;
6. Autoevaluări pentru verificarea cunoștințelor acumulate;
7. Sondaj de opinie.

[Vezi mai mult >>>](#)

ASOCIAȚIILE DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARĂ – UNA DIN FORMELE DE ALTERNATIVĂ ȘI PERSPECTIVĂ DE COOPERARE, CREȘTERE A CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE A APL ȘI PRESTAREA SERVICIILOR PUBLICE LA NIVEL LOCAL!



La 18 octombrie 2023, în incinta Parlamentului Republicii Moldova s-a desfășurat Conferința „Rezultate și perspective în contextul implementării Legii nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară”, organizată de către Comisia administrație publică și dezvoltare regională.

Potrivit președintei Comisiei parlamentare Larisa Voloh scopul evenimentului este de a discuta cu partenerii de dezvoltare, reprezentanții autorităților publice centrale și locale despre primele rezultate și perspectivele implementării Legii cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară, inclusiv pentru a exista o viziune mai clară asupra asigurării sustenabilității financiare a acestor entități, perspectivele de valorificare a investițiilor pe acest segment și consolidarea capacităților ADI-urilor.

La Conferință au participat reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare, Diana Chiriac, consiliera prim-ministrului Dorin Recean, reprezentanți ai CALM și ai Cancelariei de stat, experți în domeniu.

[Vezi mai mult >>>](#)

CONSILIUL EUROPEI CONTRIBUIE LA ÎMBUNĂȚĂȚIREA DIALOGULUI INSTITUȚIONALIZAT DINTRE PUTEREA CENTRALĂ ȘI CEA LOCALĂ!



Îmbunătățirea mecanismelor de consultare a dialogului între administrația centrală și cea locală a fost tema reuniunii reprezentanților Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), ai Cancelariei de Stat și ai Comisiei parlamentare administrație publică și dezvoltare regională, la inițiativa Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRE).

Potrivit șefului adjunct al Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, Marius Ciprian Toth, obiectivul evenimentului a fost îmbunătățirea guvernanței și facilitarea alinierii mai strânse a administrației locale la standardele stabilite în Carta europeană a autonomiei locale. Directorul executiv al CALM, Viorel Furdui, a afirmat că în cadrul evenimentului au fost identificate principalele probleme și direcții în care să putem avansa în vederea consolidării dialogului dintre APL și APC.

[Vezi mai mult >>>](#)

CALM A PARTICIPAT LA CEL AL 6-LEA SUMMIT DIGITAL AL BALCANILOR DE VEST LA SARAJEVO



Cea de-a doua ședință a grupului de lucru NALAS pentru digitalizare a avut loc la începutul lunii octombrie, în cadrul primăriei orașului Sarajevo, Bosnia și Herțegovina. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul Proiectului „BACID III (Construirea capacităților administrative ale Balcanilor de Vest și Republicii Moldova) și a reunit membri ai Asociațiilor Administrațiilor Locale din țările NALAS, lideri și reprezentanți ai municipalităților pentru a discuta despre cele mai bune practici în domeniul IT și a identifica oportunități de colaborare.

Totodată, reprezentanții primăriei orașului Sarajevo au făcut o prezentare în care au împărtășit informații privind activitățile curente pentru transformarea digitală din Sarajevo, inclusiv măsurarea maturității transformării digitale și dezvoltarea orașului inteligent. Congresul Autorităților Locale din Moldova a fost reprezentat de Alexandru Palii, expert al CALM în domeniul IT, manager web și rețele sociale și Cristina Smolenschi, viceprimară a mun. Strășeni.

[Vezi mai mult >>>](#)



Un schimb important de opinii cu privire la activitățile de advocacy în cadrul organizației CEMR/Platforma, inclusiv privind Strategia Platforma de Advocacy 2021-2030, în pregătirea viitorului Steering Committee a avut loc la 5 octombrie curent. De notat că Platforma este una dintre principalele organizații internaționale prin intermediul căreia CALM face advocacy la nivelul instituțiilor Uniunii Europene.

În cadrul mesei rotunde s-a discutat, în special, despre actualele provocări majore în domeniul dezvoltării la nivel internațional – crize multiple care se consolidează constant, situația geopolitică, războaie și conflicte etc. La prezentarea Strategiei de Advocacy Platforma a fost menționat faptul că crizele au schimbat substanțial atât domeniul dezvoltării internaționale cât și contextul geopolitic care au existat până în anul 2020.

DI Alexandru Osadci, Coordonatorul relațiilor internaționale CALM, a susținut că, din păcate, situația este mult mai gravă decât o discutăm în mod normal la Bruxelles.

[Vezi mai mult >>>](#)

VICEPRIMARUL ORAȘULUI GNIVANI, UCRAINA, VITALII MAZUR: „SPERĂM CĂ VOM ÎNCHEIA RĂZBOIUL CU VICTORIA NOASTRĂ ȘI ÎN EUROPA NU VOR MAI FI ASEMENEA EVENIMENTE TERIFIANTE CUM SUNT ACUM”



Vitalii Mazur, viceprimar al orașului Gnivani, regiunea Vinița, Ucraina, alături de alți colegi primari din țara sa, a participat la campionatul de fotbal între aleșii locali cu genericul „Uniți pentru pace și solidaritate cu Ucraina”. Evenimentul s-a desfășurat la începutul lunii octombrie, în Republica Moldova, la inițiativa Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), cu suportul Asociației Comunelor din România (ACoR) și a Federației de Fotbal din R. Moldova și a întrunit echipe de primari din Ucraina, România, Cehia, Slovacia și

Republica Moldova. În cadrul unui interviu pentru calm.md, viceprimarul orașului Gnivani vorbește despre realitățile din țara sa, atribuțiile autorităților locale în această perioadă marcată de războiul inițiat de Rusia, despre importanța schimbului de experiență între primarii din mai multe țări, dar și despre ce îi motivează pe ucraineni să creadă că vor ieși victorioși din acest război.

[Vezi mai mult >>>](#)

CALM A AVUT O ÎNTREVEDERE CU O DELEGAȚIE DIN STATUL AMERICAN CAROLINA DE NORD!



La 11 octombrie 2023 CALM a avut o întâlnire cu o delegație din Carolina de Nord în cadrul vizitei oficiale a reprezentanților acestui stat în Republica Moldova.

Întrevederea s-a axat pe necesitățile și cooperarea în domeniul consolidării capacităților APL. Colegii din SUA reprezintă Universitatea din Carolina de Nord la Chapel Hill – o instituție educațională care, printre altele, se ocupă nemijlocit de instruirea și consolidarea capacităților funcționarilor publici din acest stat. Reprezentanții delegației americane au o experiență foarte bogată în domeniu, iar scopul vizitei a fost evaluarea posibilităților de cooperare cu instituțiile educaționale și de specialitate din R. Moldova în vederea consolidării capacităților funcționarilor și aleșilor din APL și APC. În această privință oaspeții noștri au fost foarte interesați să afle opinia și viziunile CALM asupra acestui subiect privind instruirile și trainingurile pentru APL, inclusiv activitățile practice întreprinse de CALM pe această filieră. Colegii din SUA au fost surprinși de activitatea amplă efectuată de CALM în domeniu. Reprezentanții CALM i-au informat despre crearea serviciilor CALM în diverse domenii, despre crearea Centrului de educație, asistență și instruire CEAI, despre schimbarea accentelor pe sesiuni de informare online pe timpul pandemiei și despre planurile de viitor.

[Vezi mai mult >>>](#)

SATUL VĂLENI A PRIMIT DISTINCȚIA PENTRU „CELE MAI BUNE SATE TURISTICE”, DIN LUME



Satul Văleni din raionul Cahul a primit „Best Tourism Villages” (Cele mai bune sate turistice) ediția 2023, într-o competiție internațională la care s-au înscris 260 de localități din 60 de țări. Potrivit [Ministerului Culturii](#), este pentru prima dată când Republica Moldova este recunoscută, la acest concurs, drept o locație turistică ce merită și trebuie vizitată.

Premiul pentru cele mai bune sate turistice din lume a fost înmănat satului Văleni în cadrul celei de-a 25-a Adunări Generale a Organizației Mondiale a Turismului (UNWTO), care se desfășoară în aceste zile la Samarkand, Uzbekistan.

Satul Văleni s-a remarcat pe plan internațional și prin legendara participare a bunicii din Văleni, alături de „Zdob și Zdub”, la Concursul „Eurovision” din 2006.

[Vezi mai mult >>>](#)

LA BRĂTULENI, RAIONUL NISPORENI, PROIECTUL DE CONSTRUCȚIE A APEDUCTULUI PE O LUNGIME DE 13 KILOMETRI, A FOST FINALIZAT



Peste 1500 de locuitori din satul Brătuleni, raionul Nisporeni, au un motiv de bucurie, deoarece proiectul de construcție a apeductului pe o lungime de 13 kilometri, a fost finalizat cu succes.

Acest pas spre îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, a fost posibil datorită investiției Guvernului Republicii Moldova, care a alocat 6,6 milioane de lei din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală.

Comunitatea din Brătuleni este una dintre cele 50 de localități din Moldova care se bucură de beneficiile aduse de construcția apeductelor și a sistemelor de canalizare, realizate cu succes prin intermediul Programului „Satul European”.

[Vezi mai mult >>>](#)

“SATUL EUROPEAN”: APĂ ȘI SANITAȚIE ÎN SATUL CIUCIULENI, RAIONUL HÎNCEȘTI



Lucrările de aprovizionare cu apă și sanitație în satul Ciuciuleni, raionul Hîncești, au fost finalizate cu succes. Astfel, peste 150 de gospodării casnice cu aproximativ 1300 de consumatori și mai mulți agenți economici, vor beneficia de acces la apă potabilă.

Mai mult decât atât, este de menționat că, grădinița din sat a fost conectată la sistemul de canalizare, asigurând un mediu igienic și sigur pentru copiii și angajații instituției. Investiția Guvernului Republicii Moldova în realizarea proiectului se ridică la 4,2 milioane de lei, din FNDRL.

Proiectul face parte din programul „Satul European” și a implicat construirea unei sonde arteziene, a unui turn de apă și a unei stații de epurare a apelor uzate. De asemenea, aproape 1 km de rețea magistrală de apeduct a fost construit, asigurând astfel o sursă constantă de apă pentru comunitate.

[Vezi mai mult >>>](#)

CASA DE CULTURĂ DIN COMUNA COȘCODENI, SÎNGEREI – RENOVATĂ



S-au finalizat lucrările de renovare a Casei de Cultură din comuna Coșcodeni, raionul Sîngerei. Cu o finanțare de aproape 418 mii de lei din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională Locală (FNDRL), proiectul a contribuit la revitalizarea edificiului.

Unul dintre cele mai notabile obiective ale proiectului vizează fațada clădirii, care este restaurată în întregime. Aceasta, redă frumusețea și autenticitatea clădirii, oferind astfel un spațiu primitiv pentru evenimentele culturale și comunitare. Prin această renovare, s-a pus accent pe conservarea și promovarea patrimoniului cultural local.

Urmare a implementării proiectului, cele mai impresionante Festivaluri din regiune „Folclorul la el acasă”, „Cântecul Pascal”, „La umbra nucului bătrân”, vor aduce revelație în inimile a peste 2500 de locuitori ai comunei.

Totodată, în jur de 1200 de locuitori ai satului **Ciuciuieni**, același raion, pot merge în siguranță pe străzile localității, în timpul serilor târzii și al nopților. În localitate s-a modernizat sistemul de iluminat public, prin proiectul de dezvoltare locală care face parte din programului „Satul European Expres”

[Vezi mai mult >>>](#)

PESTE 300 DE LOCUITORI DIN SATUL HORODIȘTE, RAIONUL DONDUȘENI VOR BENEFICIA DE ACCES LA APĂ POTABILĂ



Lucrările de extindere a rețelelor de apă în satul Horodiște, raionul Dondușeni, sunt tot mai aproape de finalizare. Astfel, peste 5 km de rețele exterioare de apă au fost deja construite, iar de curând a fost instalat și un turn de apă.

Urmare a implementării acestui proiect, peste 300 de locuitori vor beneficia de acces la apă potabilă.

Lucrările au loc în cadrul programului „Satul European”, pentru care Guvernul Republicii Moldova a alocat 2,4 milioane de lei, iar Guvernul României a contribuit cu 500 de mii de lei.

[Vezi mai mult >>>](#)